

Laanilan lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Päivitetty toukokuussa 2026

Sisällys

Johdanto	1	
Avoin ja kunnioittava kohtaaminen	2	
Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset (kevät 2024)	3	
Toimet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi	7	
Lukuvuosi 2025–2026	7	
Lukuvuosi 2026–2027	9	
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutus ja arviointi	10	
Toiminta häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa	10	
Muita aiheeseen liittyviä hyödyllisiä lähteitä		11

Johdanto

Tämän suunnitelman tarkoitus on edistää Laanilan lukion sukupuolten välistä tasa-arvoa ja koko oppilaitoksen yhdenvertaisuutta. Se käsittelee lukion tämänhetkistä tilannetta ja kertoo, kuinka yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa voidaan edistää sekä kuinka syrjintään puututaan.

Suunnitelman teko perustuu yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014) ja tasa-arvolain (609/1986) muutoksiin tammikuulta 2015. Oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman.

Oikeusministeriön ylläpitämän yhdenvertaisuussivuston mukaan *yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.* (<https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>, luettu 25.2.2025)

Opetushallitus linjaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain noudattamisesta oppilaitoksissa seuraavaa: *Tasa-arvolain tarkoitus on sukupuolten tasa-arvon parantaminen, sukupuoleen perustuvan syrjinnän estäminen ja naisten aseman parantaminen erityisesti työelämässä. Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla. Molemmat lait velvoittavat oppilaitoksia laatimaan suunnitelmat, jotka edistävät oppilaitoksissa tehtävää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä.* ([Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus | Opetushallitus](#) 25.2.2025)

Laanilan lukiossa järjestetään säännöllisesti yhdenvertaisuuskysely, jonka tuloksia käsitellään sekä lukion opettajakunnan kesken että lukiolaisten kanssa. Kyselyn tulokset ovat pohjana tämän suunnitelman teossa ja säännöllisessä päivittämisessä.

Avoim ja kunnioittava kohtaaminen

Me Laanilan lukiossa noudatamme turvallisemman tilan periaatteita. Avoimen vuorovaikutuksen, oppimisen ja kohtaamisen tavoitteet toteutuvat paremmin silloin, kun jokaisella on mahdollisuus tulla kohdatuksi omana itsenään ilman, että tarvitsee pelätä häirintää tai syrjintää. Näillä toimintatavoilla jokainen on mukana rakentamassa yhdenvertaista, kunnioittavaa ja avointa ilmapiiriä:

Tunnista tekemäsi oletukset

Kiinnitä huomiota sanavalintoihisi tiedostaen ihmisten moninaisuus. Kunnioita jokaisen itsemäärittelyoikeutta ja ominaisuuksia. Pyri välttämään oletusten tekemistä toisen ominaisuuksista, kuten sukupuolesta, taustasta tai toimintakyvystä.

Kuuntele ja opi

Ota ennakkoluulottomasti vastaan jokainen vastaantuleva ihminen, aihe ja tilanne mahdollisuutena oppia uutta ja kehittyä. Ole avoin sinulle annetulle palautteelle. Aina voit kysyä tarkennusta, jos jokin jää epäselväksi tai painamaan mieltä.

Anna ja tee tilaa

Tunnista erilaiset roolit ja asemat eri tilanteissa. Ole aktiivisesti läsnä ja mahdollista omalla toiminnallasi myös muiden osallistuminen. Kunnioita myös toisten yksityisyyttä ja käsittele arkoja aiheita kunnioittavasti.

Toimi

Tervehdi, kiitä ja pyydä anteeksi, jos olet loukannut toista tahallisesti tai tahattomasti. Jos olet todistamassa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, puutu siihen itsellesi sopivalla tavalla. Tällä tavoin toimit esimerkkinä muille. Kappaleessa "Toiminta häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa" on toimintaohjeet, kuinka voit puuttua.

Muista inhimillisyyttä

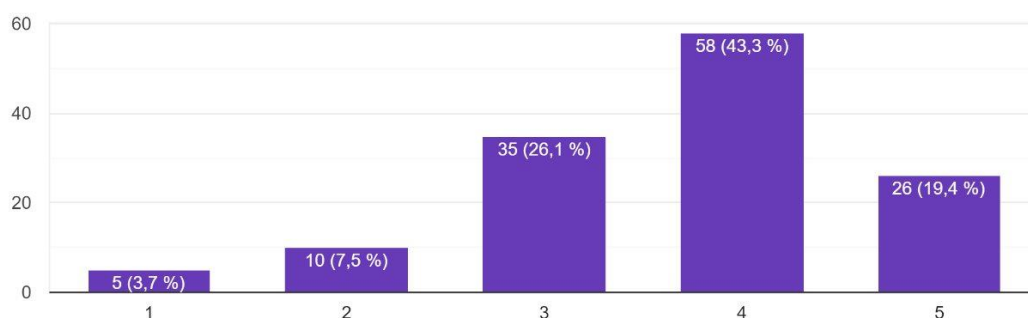
Kaikkea ei tarvitse tietää ja osata. Erehtyminen ja kysyminen on sallittua.

Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset (kevät 2024)

Edellinen yhdenvertaisuuskysely opiskelijoille järjestettiin keväällä 2024. Koulu yhteisön toimintaa ja ilmapiiriä pidettiin pääsääntöisesti innostavana ja moninaisuutta tukevana. Opiskelijat kokivat pääsääntöisesti itsensä lähes tai aivan samanarvoisiksi opettajien kanssa. Opiskelijan kokemusten mukaan opiskelijat ja opettajat osallistuvat koulun kehittämiseen yhdessä. Keskustelu yhdenvertaisuudesta on pääosin hyvää, vaikka opiskelijat kaipaivatkin keskustelua lisää, samoin kuin heidän mielipiteidensä kuuntelua koulun tilaisuuksien suunnittelussa.

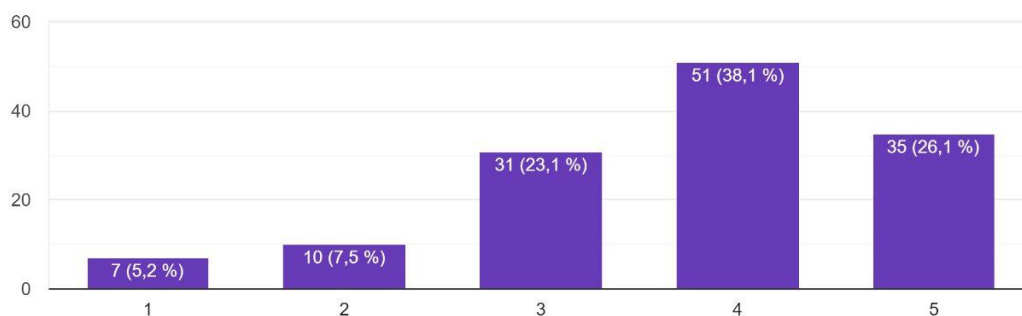
Koulumme yleinen ilmapiiri on moninaisuutta tukeva.

134 vastausta

Koulussamme on keskusteltu yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista.

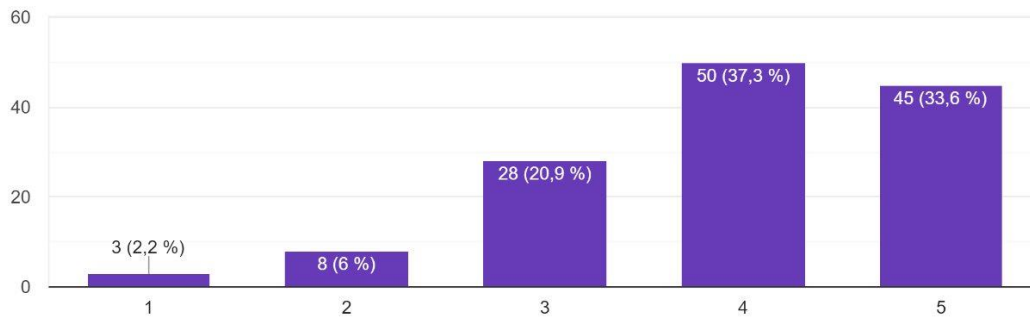
134 vastausta

Fyysisen esteettömyyden toteutumisessa opiskelijat kokivat puutteita. Koulun tilojen asianmukaisuudessa on myös parantamisen varaa. Viestintä on koettu pääosin avoimeksi ja toimivaksi, vaikka parannettavaakin olisi. Opetusmenetelmien monipuolistamista toivottiin. Kuitenkin opiskelu ja opetus ovat olleet suurimmilta osin tasapuolista ja tasa-arvoista.

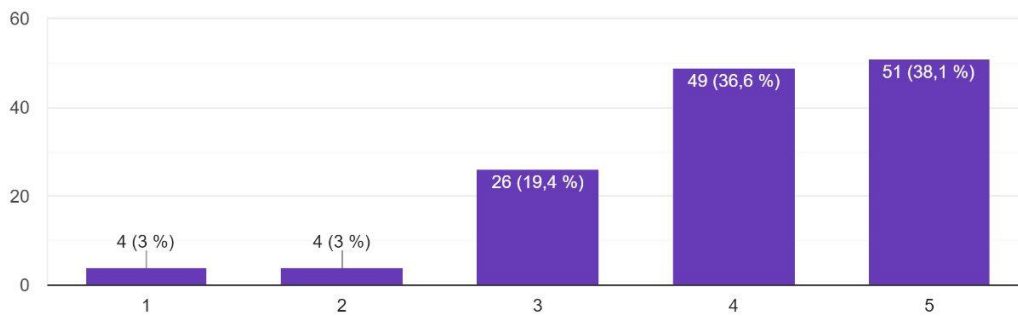
Koulun viestintä on avointa, toimivaa ja tavoittaa kaikki koulu yhteisön jäsenet.

134 vastausta

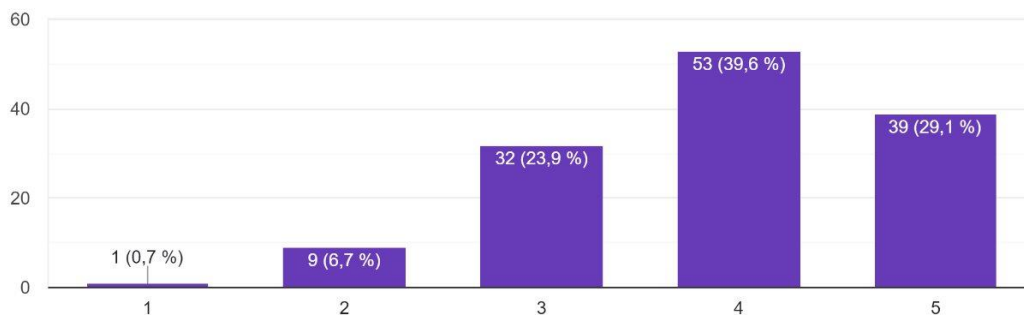
Koulumme opiskeluilmapiiri on avoin ja tasa-arvoinen.

134 vastausta

Koulun tilat ovat asianmukaiset.

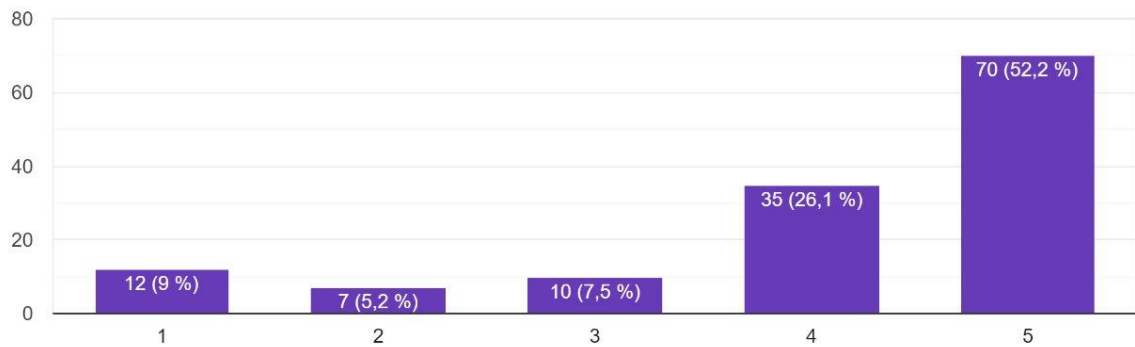
134 vastausta

Kyselyn mukaan eniten yhdenvertaisuuden kehittämistä tulisi tehdä nimittelyn ja ennakkoluulojen sekä syrjinnän ja häirinnän vähentämisessä. Opiskelijoista keskimäärin yli puolet koki, että koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua sukupuoleen, ikään, etnisiin ryhmiin, vammaisuuteen, seksuaalisiin vähemmistöihin tai erilaisiin uskontoihin liittyen. Tilanteissa, joissa nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua oli esiintynyt, vain noin puoleen tilanteista oli opiskelijoiden kokemuksen mukaan puututtu.

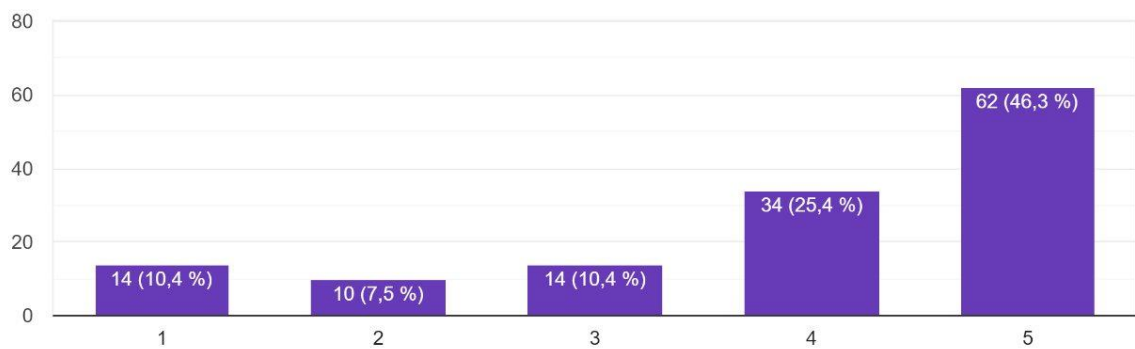
Koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua kielivähemmistöihin liittyen.

134 vastausta

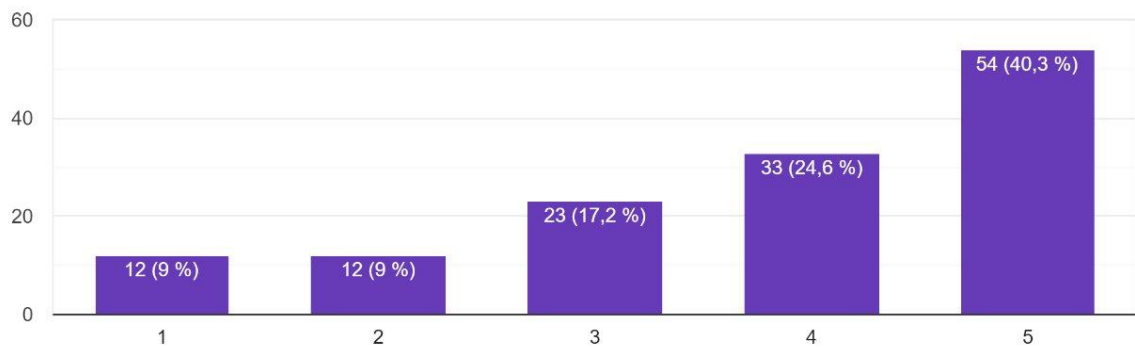
Koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua vammaisuuteen liittyen.

134 vastausta

Koulussa on esiintynyt nimittelyä, ennakkoluuloja tai eriarvoista kohtelua liittyen etnisiin ryhmiin tai kansallisuuksiin.

134 vastausta

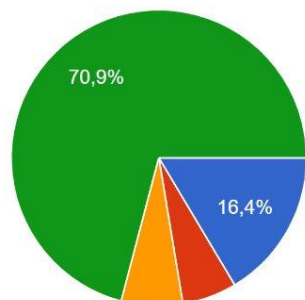

Syrjintää ja häirintää oli joko kokenut tai havainnut 29,1 % opiskelijoista. Useimmiten nämä ovat olleet loukkaaviksi koettuja kaksimielisyyksiä ja vitsejä tai kommentteja vartalosta tai

seksuaalisuudesta. Opiskelijoiden palautteen mukaan yhdenvertaisuudessa on jonkin verran tai erittäin paljon kehitettävää ikään, liikuntarajoitteisiin, etnisyyteen, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvissä asioissa.

Oletko havainnut tai kokenut syrjintää koulu yhteisössämme?

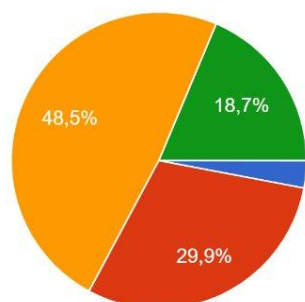
134 vastausta

- Kyllä, olen havainnut muiden kokevan.
- Kyllä, olen joutunut itse kohteeksi.
- Kyllä, olen havainnut muiden kokevan ja joutunut itse kohteeksi.
- Ei, en ole havainnut enkä joutunut kohteeksi.

Eri-ikäisten yhdenvertaisuus

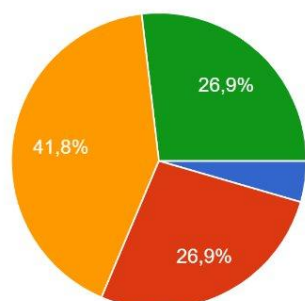
134 vastausta

- Erittäin paljon kehittämistä
- Jonkin verran kehittämistä
- Asia on jo kunnossa koulussamme
- En osaa sanoa

Seksuaaliseen identiteettiin ja sukupuoli-identiteettiin liittyvä yhdenvertaisuus

134 vastausta

- Erittäin paljon kehittämistä
- Jonkin verran kehittämistä
- Asia on jo kunnossa koulussamme
- En osaa sanoa

Toimet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi

Joka lukuvuonna pyritään suunnittelemaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusaiheeseen liittyvää ohjelmaa kunkin vuoden teeman mukaisesti. Lukuvuoden ensimmäisessä ryhmänohjauksessa käsitellään koko kouluyhteisön toimintaohjeita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi ryhmänohjauksessa tiedotetaan, kuinka toimia kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteissa. Lisäksi opiskelijakunnan hallitus sitoutetaan osaksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnittelua ja toteuttamista.

Lukuvuosi 2025–2026

Lukuvuoden 2025–2026 teemana oli me-henki ja ennakkoluulojen voittaminen. Alla olevassa taulukossa on esitetty toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen lukuvuonna 2025–2026.

Toiminta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi	Kuvaus/toimeenpano
Nimettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava sekä häirintäyhdyshenkilö syksyllä.	Tehtävää hoiti Natalia Uutela.
Julkistettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	Kaikkien luettavissa koulun nettisivuilla.
Käsitellään koko kouluyhteisön toimintaohjeita tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä tiedotetaan, kuinka toimitaan häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa.	Opiskelijoille on pidetty turvallisemman tilan periaatteisiin liittyvä työpistetyöskentely, jossa on käyty läpi myös häirintään liittyvät toimintaohjeet. Ryhmänohjauksessa on kerrattu turvallisemman tilan periaatteet ja ohjeistettu ottamaan tarvittaessa yhteys häirintäyhdyshenkilöön.
Hovarilla teemaan liittyvää toimintaa	Poikien talon ja Byströmin ohjaamon oma piste. Pisteiden kiertämistä ro-ryhmien kesken.
Yökoulussa teemaan liittyvää toimintaa	Koko Laanilan lukion me-henkeä vahvistavaa toimintaa yhteisöllisillä ja monipuolisilla pisteillä: mm. Timon-etsintä, leipominen ja koulun bändin musiikkiesitys. Henna Tiittasen tukiviittomatyöpaja.
Muuta teemaan liittyvää syyslukukaudella	Tove Janssonin ja suomalaisen taiteen päivä (moninaisuus). Kestävän kehityksen liputuspäivä: "Kaikki yhdessä kestävän kehityksen puolesta" -tempaus Muita tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä somejulkaisuja. Oppilaskunnan hallituksen ja liikuntatuutoreiden järjestämät pikkujoulut.
Muuta teemaan liittyvää kevätlukukaudella	Rasmin ja syrjinnän vastainen viikko (vk 12): mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusunonäyttely ja somejulkaisuja.

	Muita tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä somejulkaisuja, mm. kiusaamiseen ja autismiin liittyviä.
Koulutusmahdollisuudet	Materiaaleja jaossa opettajille. Vapaaehtoisia koulutuksia, muun muassa Oulun kaupungin tarjoama Häirintäyhdyshenkilönä toimiminen -koulutus ja Mieli ry:n Ahdistuneen nuoren tukeminen -koulutus.
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus osana viestintää.	Laanilan lukion Instagram-tilin kohokohdissa muun muassa turvallisemman tilan periaatteet ja toimintaohjeet häirintätapausten varalle. Häirintäyhdyshenkilön kuva Instagram-tilin kohokohdissa ja tarinaosioon nostoina pitkin lukuvuotta. Häirintäyhdyshenkilön Wilma-viesti opiskelijoille ja huoltajille 31.3.2026. Häirintäyhdyshenkilön ja Unesco-lähettiläiden kirjoittamat jutut Klaaniin.

Muuta tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää toimintaa lukuvuonna 2025–2026:

- Unesco-ryhmän järjestämät kahvittelut koko lukiolle Suomen luonnon päivän aattona
- Unesco-ryhmän Unesco ASPnet -verkoston syysseminaariin osallistuminen
- Unesco-ryhmän sekä Metsolan Hovin senioreiden naapuritoiminta: joululaulutilaisuus
- Salihartaudet ja vaihtoehtoiset tilaisuudet syys- ja kevätlukukaudella
- Wanhojen kirppis kevätlukukaudella
- Vierailijoita ja vierailuja muun muassa uskonnon opintojaksoilla ja Unesco-esittelyjä oppitunneilla
- Asunnottomien yöhön osallistuminen: takkikeräystepaus

Lukuvuosi 2026–2027

Lukuvuoden 2024 kyselyn tuloksia esiteltiin 11.9.2024 ryhmänohjauksessa opiskelijoille. Tulosten esittelyn jälkeen opiskelijoiden piti miettiä ryhmissä, miten opiskelija(t) itse sekä miten opettaja, rehtori ja koko kouluyhteisö voisivat parantaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Jokaisen ryhmän ideat kerättiin kirjallisena. Laanilan lukion opiskelijakunnan hallitus sekä opettajakunta valitsivat keväällä 2025 opiskelijaryhmien ehdotuksista mielestään oleellimmat toimenpiteiksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi Laanilan lukiossa. Lisäksi keväällä 2026 opiskelijakunnan hallituksen ja OHR:n nostoilla toimenpiteitä on päivitetty.

Ensisijaiset toimet ja käytänteet, joihin opiskelijoiden, opettajien, hallinnon ja muun henkilökunnan tulisi panostaa edelleen lukuvuonna 2026–2027:

- Yhdenvertaisuutta ja yhteenkuuluvuutta pyritään lisäämään ryhmäyttämällä eri-ikäisiä opiskelijoita muun muassa koulun tapahtumissa. Tiivis opiskelijayhteisö nähdään voimavarana, joten tiiviyttä ja tasa-arvoa eri-ikäisten välillä halutaan parantaa muun muassa kiinnittämällä huomiota siihen, ettei puhuta selän takana pahaa. *(opiskelijakunnan korostus)*
- Käyttäydytään empaattisesti, kohteliaasti ja hyväksyvästi kaikkia kohtaan sekä kohdataan kaikki ihmiset avoimesti sellaisina kuin ovat syrjinnän ja (some)kiusaamisen vähentämiseksi: jokaisella on oikeus olla oma itsensä. *(opiskelija- ja opettajakunnan korostus)*
- Opettajat arvioivat opiskelijoiden oppimista tasa-arvoisesti näyttöön perustuen, antavat mahdollisuuden opintojaksosuunnitteluun ja palautteen antamiseen sekä huomioivat erilaiset yksilöt oppitunneilla muun muassa kiinnittämällä huomiota tehtävien määrään ja tauotukseen. Muistetaan myös olla kiinnostuneita opiskelijan kuulumisista ja hyvinvoinnista sekä puuttua välittömästi epäasialliseen käytökseen. *(opettaja- ja opiskelijakunnan korostus)*
- Koko lukion henkilökunnan tulee kohdella kollegoitaan arvostavasti sekä kohdata ja huomioida opiskelijat yhdenvertaisesti ja tervehtien ilman negatiivisia ennako-oletuksia. Opiskelijat tarvitsevat säännöllistä ja selkeää ohjaamista ja ohjeistusta. *(opiskelija- ja opettajakunnan korostus)*

Muut toimet ja käytänteet, joihin tulisi panostaa edelleen lukuvuonna 2026–2027:

- Ei jätetä ketään yksin: esimerkiksi muistutellaan opiskeluhuollon palveluista koulullamme sekä otetaan kaikki mukaan tekemiseen oppitunneilla.
- Opinto-ohjauksessa tiedostetaan tasa-arvoon liittyvät ongelmat, tuetaan opiskelijan omia valintoja ja vältetään epätasa-arvon tuottamista minkään ominaisuuden perusteella.
- Myös ryhmänohjauksessa tiedostetaan tasa-arvoon liittyvät ongelmat ja esimerkiksi korostetaan, että eri-ikäiset opiskelijat ominaisuuksistaan riippumatta ovat yhdenvertaisia ja kaikki koulun tilat ovat kaikille.
- Opiskelijoille tarjotaan muun kouluruokailun ohella mahdollisuus kasvislounaaseen.
- Opettajat edistävät sukupuolisensitiivisyyttä arkityössään esimerkiksi käyttämällä puheessaan sukupuolta korostamattomia termejä, tutustumalla Setan Sateenkaarisanastoon ja puhuttelemalla opiskelijoita heidän toivomillaan nimillä.
- Tapahtumissa toteutetaan tasa-arvovaatimuksia muun muassa huomioimalla eri vakaumukset juhlatilaisuuksissa.

Lukuvuoden 2025–2026 teemana oli me-henki ja ennakkoluulojen voittaminen. Tavoitteena oli lujittaa käsitystä siitä, että jokainen on tervetullut kaikkialle omana itsenään. Lukuvuoden 2026–2027 teemaksi on muotoutunut **kiusaamisen kitkeminen**.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutus ja arviointi

Suunnitelman toteutumista ja uudistamista koordinoi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava sekä opiskelijakunnan hallitus. Suunnittelu- ja toteutustyössä tukea antaa tarvittaessa opettajakunnan Hyvinvointi ja turvallisuus -tiimi.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan tasa-arvokyselyillä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely toteutetaan joka kolmas vuosi eli tänä lukuvuonna 2026–2027, ja kyselyn tulokset käydään sekä opiskelijoiden että opettajien kanssa läpi. Tulosten pohjalta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista vastaava henkilö päivittää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava päivittää suunnitelman lukuvuosittain lukuvuoden aikana toteutuneiden toimien sekä seuraavan lukuvuoden tavoitteiden osalta.

Toiminta häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa

Kuinka toimitaan häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatapauksissa (opiskelijoille ja oppilaille)

- 1) Pyydä häiritsijää lopettamaan.
- 2) Mikäli häirintä tai kiusaaminen ei lopu, kerro lukion häirintäyhdyshenkilölle, rehtorille tai kenelle tahansa luotettavaksi kokemillesi henkilökunnan edustajalle.
- 3) Laanilan lukion henkilökunta ryhtyy toimiin häirinnän lopettamiseksi.
  - Häiritsijä saattaa joutua rikoslain ja vahingonkorvauslain mukaiseen vastuuseen teoistaan.

Lisätietoa ja tarkemmat toimintaohjeet opiskelijalle: [opas-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen-puuttumiseksi-kouluissa-ja-oppilaitoksissa](#)

Kuinka toimitaan häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatapauksissa (koulun koko henkilöstö)

- 1) Kuuntele opiskelijaa.
- 2) Ole yhteydessä häirintäyhdyshenkilöön tai rehtoriin.
- 3) Sovi yhdessä jatkotoimenpiteet, miten edetään häirintäyhdyshenkilön/rehtorin ja opiskelijan kanssa:
  - a. keskusteluaikat asianosaisten kanssa
  - b. arvioikaa yhdessä, täyttyvätkö kriteerit ottaa yhteyttä poliisiin, sosiaalihuoltoon tai muihin viranomaisiin.

Tarkemmat toimintaohjeet opettajille: [opas-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen-puuttumiseksi-kouluissa-ja-oppilaitoksissa](#)

Häirintäyhdyshenkilöt tukevat ja neuvovat

Oppilaitoksen nimeämän häirintäyhdyshenkilön tehtävänä on tarjota neuvontaa ja tukea häirintää, ahdistelua, kiusaamista, syrjintää tai muuta epäasiallista kohtelua kohdanneille opiskelijoille.

Häirintäyhdyshenkilöön voi olla yhteydessä myös silloin, kun on nähnyt häirintää ja/tai haluaa keskustella siitä. Häirintäyhdyshenkilöt käsittelevät jokaisen tapauksen luottamuksellisesti eikä minkäänlaisiin jatkotoimenpiteisiin ryhdytä ilman asianomaisen suostumusta. Häirintäyhdyshenkilöt ovat vaitiolovelvollisia.

Muita aiheeseen liittyviä hyödyllisiä lähteitä

[Etusivu - Turvataitokasvatus - Oulun kaupunki](#)

<https://www.eimeidankoulussa.fi/>

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/mukana_tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuustyö_toisella_asteella.pdf

<https://nuorisoala.fi/palvelut/yhdenvertaisuus/turvallisemman-tilan-periaatteet-ja-vihapuheesta-vapaan-keskustelun-saannot/>

<https://www.tiedenaiset.fi/ilmio-somehairinta/>